

FÖRDJUPNING

Ny tillämpning av inflationsmålet påverkar den strukturella arbetskostnadsutvecklingen

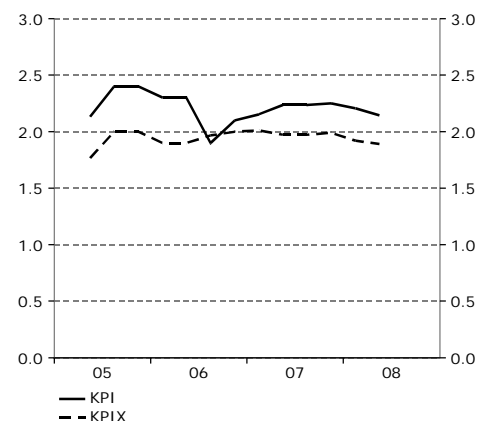
Enligt Konjunkturinstitutets bedömning har Riksbanken under 2008 modifierat den praktiska tillämpningen av inflationsmålet. Riksbanken har fram till juli 2008 vägletts av inflationen i termer av KPIX vid utformningen av penningpolitiken. Från och med juli 2008 är KPI-inflationen med fast ränta det operativa inflationsmålet. Enligt Konjunkturinstitutets beräkningar är den trendmässiga KPI-inflationen ca 0,3 procentenheter högre än den trendmässiga KPIX-inflationen. I praktiken innebär detta att det operativa inflationsmålet har sänkts med 0,3 procentenheter. Detta medför i sin tur att även den av Konjunkturinstitutet beräknade årliga strukturella arbetskostnadsökningen blir 0,3 procentenheter lägre.

RIKSBANKENS TILLÄMPNING AV INFLATIONSMÅLET HAR MODIFIERATS

Riksbankens inflationsmål formulerades 1993 så att konsumentprisindex (KPI) årligen ska öka med 2 procent, med ett toleransintervall på plus/minus 1 procentenhet. Riksbanken publicerade 1999 ett förtydligande av inflationsmålet.⁹⁸ Det framhölls då som olämpligt att räntekostnader för egna hem och förändringar av indirekta skatter och subventioner skulle påverka den penningpolitiska inriktningen. Det underliggande inflationsmålet KPIX (tidigare UND1X) som exkluderade dessa faktorer fick därför en speciell status vid de penningpolitiska besluten. KPI förblev dock det överordnade målet och eventuella systematiska skillnader mellan KPI- och KPIX-inflationen antogs vara små.⁹⁹

Konjunkturinstitutet, liksom många andra bedömare, har därefter utgått ifrån att KPIX har varit det inflationsmått som i normalfallet har varit styrande för penningpolitiken. Denna tolkning har också visat sig ligga väl i linje med hur Riksbanken i praktiken bedrivit penningpolitiken. Sedan juni 2005 har Riksbanken publicerat prognostiserade banor för reporäntan som bedömts kunna återföra inflationen till målet om 2 procents inflation på 2–3 års sikt. Från juni 2005 till april 2008 har Riksbankens prognoser för KPIX-inflationen varit mycket nära 2 procent under prognoshorisontens sista kvartal, dvs. 3 år framåt i tiden. KPI-inflationen har däremot normalt varit ca

Diagram 46 Riksbankens inflationsprognoser, sista prognoskvartalet
Procent, kvartalsvärden

Anm. Värdena avser det sista kvartalet i prognoshorisonten vid de 14 tillfällen som Riksbanken har presenterat prognoser mellan juni 2005 och april 2008.

Källa: Riksbanken.

⁹⁸ Se *Penning- och valutapolitik*, "Riksbankens inflationsmål – förtydligande och utvärdering", Riksbanken, nr 1 1999.

⁹⁹ Se tal av Barbro Wickman-Parack, "Riksbanken fasar ut inflationsmålet KPIX", 2008-06-09, www.riksbank.se.

0,3 procentenheter högre än det officiella inflationsmålet om 2 procent (se diagram 46).

SYSTEMATISKT SKILLNAD MELLAN KPI OCH KPIX

I fördjupningen ”Skillnaden mellan KPI och KPIX” i *Konjunkturläget* januari 2008 visades att det även på medellång sikt finns en systematisk skillnad mellan KPI- och KPIX-inflationen. Skillnaden beräknas till 0,3 procentenheter i årlig ökningstakt och skillnaden förklaras av stigande villapriser samt av förändrade indirekta skatter och subventioner som indexerats årligen.

I samband med den penningpolitiska rapporten i juli 2008 förtydligade Riksbanken att KPIX inte längre skulle ha den speciella status det tidigare haft. Inflationsmålet var och att KPI ska stiga med 2 procent årligen.¹⁰⁰ Riksbanken introducerade även ett nytt inflationsmått, KPI med fast ränta (KPIF). Detta mått bedöms på medellång motsvara inflationstakten enligt KPI. Den systematiska skillnaden mellan KPIX och KPI innebär att penningpolitiken från och med juli 2008, implicit, styrs mot en KPIX-inflation om ca 1,7 procent.

DEN STRUKTURELLA ARBETSKOSTNADSÖKNINGEN BLIR 0,3 PROCENTENHETER LÄGRE

Den strukturella arbetskostnadsökningen har i tidigare Lönebildningsrapporter beräknats med utgångspunkt från att Riksbankens inflationsmål har varit liktydigt med att KPIX-inflationen ska stabiliseras kring 2 procent. Tidigare beräkningar av den strukturella arbetskostnadsökningen har därmed, enligt Konjunkturinstitutets bedömning, varit förenliga med en KPI-inflation om 2,3 procent. Riksbankens förtydligande, att inflationsmålet avser KPI-inflationen, föranleder därför Konjunkturinstitutet att framöver justera ner den beräknade strukturella arbetskostnadsökningen med 0,3 procentenheter.

¹⁰⁰ Riksbankens beräkningar visar i likhet med Konjunkturinstitutets beräkningar att den systematiska skillnaden mellan KPI och KPIX är ca 0,3 procentenheter. *Penningpolitisk rapport nr 2, 2008-07-03.*